

Ho Tloha Palong ho ea Kutloisisong

SABATHA MANTSIBOEA

Bakeng sa Boithuto ba Beke Ena Bala:

Luka 24:25–27; 2 Pet. 3:11–13; Jonase 3:3–10; Num. 14:34; Dan. 9:23; 10:11, 12.

Teman'a Khopolo:

“Filipi a matha, ‘me eitse ha a mo utloa a bala buka ea moprofeta Esaia, a ‘motsa, a re:na u utloisisa seo u se balang?’” (*Liketso 8:30*).

Kereke ea rona e hlahile ho tsoa kahare ho maqephe a buka ea Daniele, e leng boithuto ba rona ba kotara ena. Ha re qala, re lokela ho boloka lintlha tse latelang ka kelellong e le moralo o tla re thusa ho re tataisa boithutong ba rona bohle. Ea pele, re lokela ho hopola kamehla hore Kreste ke Eena khubu ea Daniele, joalo kaha e le ea Bibe eohle. Ea bobeli, Daniele e hlophisehile ka tsela e bontšang botle ba bongoli ‘me e re thusa ho utloisisa ‘moko-tabo oa eona.

Ea boraro, re lokela ho utloisisa phapano mahareng a boprofeta bo tloaelehileng le boprofeta ba bofelo ba lefatše. Sena se tla re thusa ho hlalohanya boprofeta ba Daniele le ba bang joalo ka Esaia, Amose, le Jeremia. Ea bone, ha re ithuta boprofeta ba nako ba Daniele, re lokela ho utloisisa hore meeli ea bopoforeta ba Daniele e hokella linako tse telele ‘me bo baloa ka molao oaselemo-letsatsi. Ea bohllano, re tla tiisa hore buka ea Daniele ha e bontše feela litaba tsa boprofeta empa e ameha ka botebo le bophelo ba rona ba ka bo mong kajeno.

**Ithute thuto ea beke ena ho lokisetsa Sabatha sa la 4 Pherekhong.*

Kreste: Khubu ea Daniele

Bala Luka 24:25–27; Johanne 5:39; le 2 Ba-Korinthe 1:19, 20. Kreste ke khubu ea Mangolo ka litsela li fe?

Ha ho potang hore Kreste ke khubu ea Mangolo, ‘me taba ena e kenyelletsa le Daniele. Mohlala: Khaolo ea 1 e bontša, leha e le ka tsela e sa fellang e sa phethehang, boiphihlelo ba Daniele bo tsoana le ba Jesu, ea ileng a siea leholimo ho tla phela lefatšeng lena la sebe ‘me a khahlana le matla a lefifi. Kaholimo ho moo, Daniele le balekane ba hae ba neoa ho tsoa holimo bohlae bo tsoanang le ba Kreste hore ba tsebe ho tobana le liphephetso tsa moetlo oa Babilona. Khaolo ea 2 e hlalosa setšoantšo sa lejoe la nako ea (eschatological) ho bontša hore ‘muso oa Kreste o tla nkela mebuso eohle ea lefatše sebaka. Khaolo ea 3 e hlalalisa Kreste a tsamaea le bahlanka ba Hae ba tšepelang kahare ho sebopi sa mollo. Khaolo ea 4 e bontša ha Molimo a tlosa Nebukadnesare ‘musong oa hae ha nakoana e le hore a tle a utloise hore “Leholimo lea busa” (Dan. 4:26). Polelo “Leholimo lea busa” e re hopotsa hore Kreste joalo ka “Mor’a Motho” (Dan. 7:13), o amohela borena le ‘muso, joalo kaha ho bontšoa ho Daniele 7. Khaolo ea 5 e bontša pheletso ea Morena Belshatsare le ho lihoa ha Babilona ke Ba-Persia ka bosiu ba monyaka le boitlopo ba thobalano, lino le lithethefatsi.

Sena se ne se tšoantšisa ho hloloa ha Satane le timetso ea ka ho sa feleng ea Babilona oa nakong ea bofelo ke Kreste le mangeloi a Hae. Khaolo ea 6 e bontša mano khahlanong le Daniele ka tsela e tsoanang le liqoso tsa bohata tseo Jesu a neng a qosoa ka tsona ke baprista ba baholo. Kaholimo ho moo, joalo kaha Morena Dariuse a ile leka ho lopolla Daniele a mpa a hloloa, Pilato o ile a leka ho lopolla Jesu a mpa a hloloa le eena (Matt. 27:17–24). Khaolo ea 7 e hlalalisa Kreste e le Mor’a motho a amohela ‘muso ‘me a busa sechaba sa Hae. Khaolo ea 8 e bontša Kreste e le moprista sehalalelong sa leholimo. Khaolo ea 9 e hlalalisa Kreste e le phofu ea sehlabelo e boelanyang Molimo le batho ba Hae. E be khaolo ea 10–12 e hlalalisa Kreste e le Mikaele, molaoli e moholo, ea loantsang makhotla a bokhopo ‘me o lopolla batho ba Molimo ka tlhoho, le matleng a lefu. Kahona, ha re bolokeng likelellong tsa rona hore Kreste ke khubu ea Daniele. Khaolong e ‘ngoe le e ‘ngoe ea buka ena ho na le boiphihlelo kapa taba e supang ho Kreste.

Har’a mathata, litoko, le linako tsa thabo e kholo le nala, ke joang re ka ithutang ho boloka Kreste khubung ea maphelo a rona? Ke hobaneng ha ho le bohlokoa haholo hore re etse joalo?

Popeho ea Daniele

Tlhophelo ea karolo ea se-Aramaic ea Daniele, khaolo ea 2–7 (likarolo tse ling tsa Daniele li ne li le ka se-Heberu ha tse ling li le ka se-Aramaic), e bontša popeho e latelang, e thusang ho tiisa molaetsa oa mantlha oa karolo eo, le oa buka:

- A. pono ea Nebukadnesare ea mebuso e mene (Daniele 2)
 - B. Molimo o lopolla balekane ba Daniele seboping sa mollo (Daniele 3)
 - C. Kahlolo holim’a Nebukadnesare (Daniele 4)
 - C’. Kahlolo holim’a Belshatsare (Daniele 5)
 - B’. Molimo o lopolla Daniele lemeneng la litau (Daniele 6)
- A’. Pono ea Daniele ea mebuso e mene (Daniele 7)

Mofuta ona oa tlhophiso ea bongoli o hloaea ntlha ea bohlokoa ka ho e beha khubung ea tlhophiso, boemong bona e leng ho C le C’ (Daniele 4 le 5): Molimo o tlosa ‘muso ho Nebukadnesare (ha nakoana) le ho Belshatsare (ka botlalo). Kahona, thatiselletso ea khoalo ea 2–7 e holim’a borena ba Molimo holim’a marena a lefatše haa a hlomamisa a bile a a tlosa. E ‘ngoe ea litsela tse sebetsang hantle haholo ea ho hlakisa ntlha ke pheta-pheto. Mohlala, Molimo o fa Faro toro tse peli ka bokamoso bo haufi ba Egepeta (Gen. 41:1–7). Torong ea pele, likhomo tse supileng tse nonneng li metsoa ke likhomo tse supileng tse otileng. Torong ea bobeli liqoapi tse nonneng tsa koro li metsoa ke liqoapi tse otileng. Litoro tsena ka bobeli li bua taba e le ‘ngoe: lilemo tse supileng tsa khora li tla lateloa ke lilemo tse supileng tsa tlala. Bukeng ea Daniele, le teng Molimo o sebelisa pheta-pheto. Ho na le lilikalikoe tse ‘ne tsa boprofeta, tseo e leng pheta-pheto ea tlhophiso ea mantlha e akaretsang. Qetellong, tlhophiso ena e re bontša borena ba Molimo bo kaholimo-limo. Leha tlaleho ka ‘ngoe ea boprofeta e hlakisa lehlakore le ikhethollang, hammoho li akaretsa nako e le ‘ngoe ea nalane, e tlohang nakong ea moprofeta ho isa bofelong, joalo kaha tafole e latelang e bontša:

Daniele 2	Daniele 7	Daniele 8, 9	Daniele 10–12
Babilona	Babilona		
Media-Persia	Media-Persia	Media-Persia	Media-Persia
Gerike	Gerike	Gerike	Gerike
Roma	Roma	Roma	Roma
‘Muso oa Molimo oa tiisoa	Kahlolo ea Leholimo e Lebisla Lefatšeng le Lecha	Tlhoekiso ea Sehalalelo	Mikaele oa Ema

Litemana tsee li fana ka tšepo e fe mabapi le bokamoso ba rona ba nako e telele?

Dan. 2:44, Ps. 9:7–12, 2 Pet. 3:11–13.

Boprofeta ba Mehla ea Bofelo ba Daniele

Lipono tsa boprofeta tse tlalehiloeng bukeng ea Daniele ke tsa sebopeho se fapaneng ho melaetsa e mengata ea boprofeta e fanoeng ke baporofeta ba Testamente ea Khale. Boprofeta ba Daniele bo oela mokhahlelong oa boprofeta ba bofelo, ha bongata ba boprofeta ba Testamente ea Khale bo oela mokhahlelong oa boprofeta bo tloaelehileng. Kutloisiso ea phapano ea mefuta ena ea boprofeta e bohlokoa bakeng sa kutloisiso ea nepahetseng ea boprofeta ba Bible. Boprofeta ba bofelo bo na le litšobotsi tse ikhethang tse bo fapanyang le bo bitsoang ka hore ke boprofeta bo tloaelehileng: Lipono le litoro. Boprofeteng ba bofelo Molimo o sebelisa litoro le lipono haholo-holo ho fetisa molaetsa oa Hae ho moprofeta. Boprofeteng bo tloaelehileng, moprofeta o amohela “Lentsoe la Jehova,”—le ka kenyelletsang lipono—ketsahalo e etsahalang e na le phapano tse nyenane makhetlo a 1600 ho baporofeta ba tloaelehileng. Papiso e likaroloana tse ngata. Ha boprofeta bo tloaelehileng bo na le lipapiso tse seng ngata, tseo boholo ba tsona e leng matšoao a ‘nete a bophelo; Boprofeteng ba bofelo Molimo o bontša lipapiso le karaburetso e kaholimo ho seo e leng ‘nete ea bophelo ba motho, joalo ka liphohofolo tse nyalisitsoeng kapa tse tšosang tse nang le mapheo le manaka. Borena ba leholimo le ho hloka lipehelo. Ka ho fapana le boprofeta bo tloaelehileng, boo phethahatso ea bona e atisang ho itšetleha ho boitšoaro ba botho mabapi le Selekanane sa Molimo le Israele, boprofeta ba bofelo ha bo na lipehelo. Boprofeteng ba bofelo Molimo o bontša ho phahama le ho oa ha mebuso e akaretsang ea lefatše ho tloha mehlang ea Daniele ho isa nakong ea bofelo. Boprofeta bona bo itšetlehile holimá botsebi ba Molimo ba tse tlang ho etsahala kamoso le borena ba Hae ‘me bo tla etsahala ho sa natse na motho o etsa khetho e fe.

Bala Jonase 3:3–10. Boprofeta boo ke ba bofelo kapa bo tloaelehileng? Tšehetsa karabo ea hau. Daniel 7:6 eona?

Ho tseba ka mefuta e pharalletseng ea boprofeta ho ka ba molemo haholo. Oa pele, mefuta ena e bontša hore Molimo o sebelisa katamelo tse fapaneng ho fetisa ‘nete ea boprofeta (Ba-Heb. 1:1). Oa bobeli, tsebo e joalo e re thusa ho bona botle le botebo ba Bible. Oa boraro, tsebo ena e boela e re thusa ho toloka boprofeta ba Bible ka litsela tse lumellanang le bopaki ba Bible kaofela ha eona ‘me li hlalose ka nepo “lentsoe la ‘nete” (2 Tim. 2:15).

Ka ho talima litemana tse kang Hosea 3:4, 5; Amose 8:11; le Sakaria 9:1; Bakreste ba bang kajeno ba lebelletse hore liketsahalo tsa ho qetela tsa nalane ea lefatše li tla phethahala Bochabela bo Hare. Ke eng e phoso ka botoloki boo? Ho tseba phapano mahareng a boprofeta ba bofelo le bo tloaelehileng ho ka re thusa joang ho hlakisa taba ee?

Sekala sa Nako sa Molimo

Taba e 'ngoe eo re lokelang ho e boloka likelellong tsa rona ha re ntse re ithuta buka ea Daniele tsela ea nalane ea ho atamela boprofeta ba bofelo. Katamelo ena, e tsejoang hape e le bo-nalane, e ka utloisiseha hantle ho feta ha e bapisoa le chalimo tse hanyetsanang le eona tsa bokhale-feela, bomoso, le bolabalabeli. Bokhale-feela bo sekamela ho talimeng liketsahalo tse phatlatsoang ho Daniele e le tse etsahetseng khale. Bomoso bo hlalosa hore bona boprofeta boo bo ntse bo emetse ho phethahala kamoso. Bolabalabeli, bona bo tiisa hore boprofeta ba bofelo ke lipapiso tsa liketsahalo tsa 'nete tsa semoea tse akaretsang tse sa amaneng le nalane. Bo-nalane, ka ho fapana le tseo, bo hlalosa hore Boprofeteng ba bofelo Molimo o senola tlhahlamano e sa khaohang ea nalane ho tloha nakong ea moprofeta ho fihlela nakong ea bofelo. Ha re ntse re ithuta buka ea Daniele, re tla bona hore pono ea mantlha ka 'ngoe kahare ho buka (Daniele 2, 7, 8, 11) e pheta thathamiso ena ea nalane ho hlaha mahlakoreng a fapaneng hape ka lintlha tse ncha. Bopulamaliboho ba Baleti, ho kenyellelitse le Ellen G. White. Ba ne ba utloisisa boprofeta ba Daniele le Tšenolo ka chalimo ea nalane.

Bala Numere 14:34 le Ezekiel 4:5, 6. Ka puo ea boprofeta “letsatsi” le emela eng kamehla?

Ha re ntse re ithuta buka ea Daniele, re lokela hape ho hopola hore nako e baloa ka molao oa selemo-letsatsi. Ke hore, kamehla letsatsi Boprofeteng le lekana le selemo se le seng sa 'nete sa nalane. Kahona, mohlala, boprofeta ba matsatsi a 2,300 a baloang mantsiboea le hosasa bo lokela ho utloisisoa bo supa lilemo tse 2,300 (Dan. 8:14). Ka mokhoa o tsoanang, boprofeta ba libeke tse 70 bo lokela ho utloisisoa e le lilemo tse 490 (Dan. 9:24–27). Sekala sena sa nako se bonahala se nepahetse ka mabaka a hlakileng: (1) ka hobane lipono li ea tsoantšisa, le linako tse boletsoeng li lokela e be lia tsoantšisa. (2) Kaha liketsahalo tse bontšoang li etsahala ka nako e telele, ho fihlela “nakong ea bofelo” maemong a mang, linako tse amanang le liketsahalo tse na li lokela ho tolokoa ka tsela e tsoanelang.. (3) Molao oa selemo-letsatsi o tiisoa ke buka ea Daniele. Mohlala o hlakileng o hlaha Boprofeteng ba libeke tse 70, tse tlohang nakong ea Morena Artaxerxes ho ea fihla nakong ea ho tla ha Jesu e le Mesia. Ka hona, tsela e totobetseng 'me e nepahetseng ea ho utloisisa linako tsa boprofeta tse fanoeng bukeng ea Daniele ke ho li toloka ka molao oa selemo-letsatsi.

Bo bong ba boprofeta bona bo akaretsa makholo, ekasita le likete tsa lilemo. Taba ee e lokela ho re ruta eng ka mamello?

Kameho ea Daniele Matsatsing a Kajeno

Leha e ngotsoe lilemo tse fetang 2500 tse fetileng, buka ea Daniele e lutse e ntse e ameha ka matla bakeng sa batho ba Molimo mongoaha-kholong oa bo 21. Re tla hloaea lintlha tse tharo tseo buka ea Daniele e amehang ho rona ka tsona. Molimo o eme a rena holimá maphelo a rona. Leha lintho li senyeha, Molimo o lutse a ntse a rena a sebetša ka liketso tsa batho tse feto-fetohang ho fana ka se tsoang pele ho bana ba Hae. Boiphihlelo ba Daniele Babilona bo tšoana le ba Josefa Egepete le Esthere Persia. Bacha bana ba bararo e ne e le bahapuoafatšeng la balichaba tlasá matla a hollang a lichaba tsa bahedene. Ho ea talimang ka bobebe ba ne ba ka bonahala ba fokola ba bile ba lahliloe ke Molimo. Leha ho le joalo, Jehova o ile a ba matlafatsa ‘me a ba sebelisa ka litsela tse matla. Ha re tobane le liteko, mahlomola, le bohanyetsi, re ka sheba morao ho seo Molimo o se etselitseng Daniele, Josefa le Esthere. Re ka ema re tiile hore Jehova e ntse e le Morena oa rona, ‘me ha a re lahla le hara liteko le liphephetso.

Molimo o tsamaisa nalane. Ka nako tse ling re ikutloa re tšoenyehile ke lefatše le ferekaneng le sa tsebeng moo le eang teng le tletseng sebe le likhoka. Empa molaetsa oa Daniele ke hore Molimo o nts’a le taolong. Khaolong e ‘ngoe le e ‘ngoe ea Daniele, ho thatiselletsoa molaetsa oa hore Molimo o laola ho phalla ha nalane. Joalo kaha Ellen G. White a bolela: “Litlaleho tsa nalane ea botho, kholo ea lichaba, ho phahama le ho oa ha mebuso, li bonahala li tsoa matleng le bohlangeng ba motho ka kotloloho. Kamoo liketsahalo li leng kateng, ka tsela e kholo li bonahala li laoloa ke matla, cheseho kapa pheto-phetoho ea maikutlo a hae. Empa lentsoeng la Molimo lesira lea tlosoa, ‘me re bona kamorao, kaholimo, le har’a liketso tsohle, litaba-tabelo le matla le litakatso tsa batho, baromuoafatšeng la Ea-mohau óhle, ka khutso le mamello li ntse li ntšetsa pele thato ea Hae.”—Education, leq. 173.

Molimo o fana ka motho eo e leng mohlala bakeng sa batho ba Hae ba nakong ea bofelo. Daniele le metsoalle ea hae ke mehlala bakeng sa bophelo sechabeng se nang le chalimo e atisang ho fapana le ea Bibe. Ha ba le khatellong ea ho tsoa tumelo ea bona tlasa ‘me ba lumellane le litsela tsa Babilona lintlheng tse neng li tla hanana le boitelo ba bona ho Jehova, ba lula ba tšepaha ho Lentsoe la Molimo. Boiphihlelo ba bona ba botšepahi le boitelo bo tletseng ho Jehova bo re fa khotatso ha re tobana le bohanyetsi ekasita le tsona litlhoriso ka lebaka la evangeli. Ka nako e tšoanang, Daniele o bontša hore ho ea khonahala ho kenya letsoho ‘musong le sechabeng feela motho a lule a ntse a itelletse Morena.

Bala Daniele 9:23; Daniele 10:11, 12; le Mattheu 10:29–31. Litemana tsee li re’ng ka thahasello ea Molimo matšoenyehong a rona ka bo mong?

Ho Ithuta Haholoanyane:

“Bibele e reretsoe ho ba tšupa-tsela ea bohle ba batlang ho tseba thato ea ‘Mopi oa bona. Molimo o file batho lentsoe le tiileng la boprofeta; manyeloi le Eena Krete ka sebele ba ile ba tla ho tsebisa Daniele le Johanne lintho tse tlang ho etsahala kapele. Litaba tseo tse bohlokoa tse amang pholoho ea rona ha lia ka tsa lesoa ho sala e le liphiri. Ha lia ka tsa senoloa ka tsela e tsietsang le ho khelosa ea batlang ‘nete ka tieo. Jehova o ile a re, ka moprofeta Habakuke: ‘Ngola tšenolo, e betle matlapeng, hore ea balang a e bale habonolo.’ Habakuke 2:2. Letsoe la Molimo le batalletse ho ea ithutang lona ka pelo e tletseng thapelo. Moea o mong le o mong o tšepelang o tla fihlela leseli la ‘nete. ‘Leseli le jaletsoe ea lokileng.’ Lipesalema 97:11. ‘Me ha ho kereke e ka hatelang pele khalalelong ntle le hore litho tsa eona li batle ‘nete joalo ka letlotlo le patiloeng.’—Ellen G. White, *The Great Controversy*, maq. 521, 522.

“Ithute nalane ea Daniele le balekane ba hae. Leha ba ne ba phela moo ba neng ba phela teng, ba kopana le liphephetso tsa ho itlopa ka nqa tsohle, ba ile ba hlompha le ho tlotsisa Molimo maphelong a bona a letsatsi le letsatsi. Ba ile ba ikemisetsa ho nena bobele bohle. Ba hana ho ipeha tseleng ea sera. ‘Me Molimo o ile a putsa botšepahi ba bona ka khapu-khapu ea mahlohonolo.’—Manuscript Releases [No. 224], vol. 4 (Ellen G. White Estate, 1990), maq. 169, 170.

Lipotso tsa Puisano:

1. Ha re ithuta buka ea Daniele, ho na le ntlha e ‘ngoe e matla e tla feta. Molimo ha o rene feela holim’a mebuso empa o re tsebela haufi ka bo mong ba rona, le ho isa boemong bo tebileng. Mohlala, joalo kaha re tla bona ho Daniele 2, o ile a tseba ho fana ka toro ho morena oa mohedene. Ho tseba ho kena kelellong ea motho ha a robotse e be u jala toro ho sibolla katamelo eo re sitoang le ho e lekanya. Ka nako e tšoanang, joalo kaha re tla bona, sebopeho sa toro se senola hore Molimo ke eena ea taolong e kaholimo-limo le ea mebuso e meholohali ‘me o tseba le kamoo e tla fella kateng. Re ka fumana khotatso e fe litabeng tse e supang linnete tsa bophelo? Ka nako e tšoanang, ho etsa u iktloe joang ho tseba hore Jehova o haufi hoo a tsebang le mehopoloe ea hau? Moelelong ona, hobaneng ha tšepiso ea Sefapano e ba bohlokoa haholo?

2. Sehlopheng, buisanang ka phapano mahareng a boprofeta bo tloaelehileng le ba bofelo. Ke mehlala e fe ea bobeli boo eo le ka e fumanang ka Bibeleng?